

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΝΙΚΑΙΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΟΥΚΑΣ ΒΑΤΑΤΖΗΣ

(Ο Βασιλεύς ο πένης, ο ελεών πτωχούς)

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ ΔΟΥΚΑΣ ΒΑΤΑΤΖΗΣ, γεννήθηκε το 1193 στο ιστορικό Κάστρο της Θράκης, στο Διδυμότειχο. Καταγόταν από οικογένεια η οποία βρισκόταν κοντά στη βασιλική σύγκλητο, αφού ο παππούς του Κωνσταντίνος, ο Βατάτζης λεγόμενος, ήταν Στρατοπεδάρχης του βασιλέως Μανουήλ του Κομνηνού. Όταν κοιμήθηκαν οι γονείς του Ιωάννη, του άφησαν πολύ μεγάλη περιουσία, την οποία όμως ως σφώρων εκείνος, μοίρασε στους φτωχούς, καθώς και σε αφιερώματα σε Εκκλησίες. Στη συνέχεια ο Ιωάννης, μια που η Κωνσταντινούπολη ήταν στα χέρια των Φράγκων, κατευθύνθηκε στο Νυμφαίο της Βιθυνίας, όπου τότε ήταν η έδρα της αυτοκρατορίας μας, αφού από το 1204 ο Πόλη είχε αλωθεί και κατακυριευθεί με δόλο από τους “Σταυροφόρους” και νέος αυτοκράτωρ είχε ανακηρυχθεί στη Νίκαια της Βιθυνίας ο ευσεβέστατος Θεόδωρος Λάσκαρης, ο ποιητής της Μεγάλης Παράκλησης στην Παναγιά, την οποία και ψάλλουμε εναλλάξ με την Μικρή, κάθε ημέρα, από την 1η έως τις 15 Αυγούστου! Εκεί κατέφυγε λοιπόν ο Ιωάννης, για να βρει ένα θείο από τον πατέρα του, ο οποίος ήταν Ιερέυς στα ανάκτορα του Θεόδωρου Λάσκαρη. Έτσι, γνωρίστηκε με τον καλό βασιλέα, αλλά ούτε στιγμή δεν υπερηφανεύτηκε για εκείνη τη συναναστροφή του, αλλά εξακολούθησε να είναι φιλικός και ταπεινός με όλους, ευπρόσιτος, πρᾶος, άκακος, γαλήνιος, σεμνός και πάντα ήρεμος στο διάλογο. Έτσι, με όλα αυτά τα χαρίσματα, ήταν αξιαγάπητος τόσο, που η αρετή του έλαμψε μπροστά στα μάτια του Αυτοκράτορα Θεόδωρου, ο οποίος και του έδωσε ως σύζυγο τη θυγατέρα του Ειρήνη. Για να τη λάβει όμως γυναίκα του, χρειάστηκε να μονομαχήσει με το Λατίνο Κόραδο, που καυχιόταν για τη δύναμή του! Όμως ο Ιωάννης Βατάτζης τον νίκησε, λέγοντας “Κύριε Ιησού Χριστέ, βοήθει μοι”, σαν δεύτερος Νέστορας!

ΑΥΤΟΚΡΑΤΩΡ ΝΙΚΑΙΑΣ

Όταν ο βασιλιάς Θεόδωρος Λάσκαρης απέθανε, ανέλαβε την Αυτοκρατορία ο ίδιος στα 1222 μ.Χ., ως Ιωάννης Γ' Δούκας Βατάτζης. Και από τότε έδειξε για μια ακόμη φορά, πόσο σοφή ήταν η εκλογή του Θεόδωρου. Έγινε λοιπόν από τότε ο Ιωάννης, ο προστάτης των αδικομμένων, ο δικαιοτάτος κριτής, η πηγή η αστείρευτη της ελεημοσύνης, τόσο, που του δόθηκε το προσωνύμιο Ελεήμων!

Ήταν ακόμη ευσεβής και πιστός στην Ορθοδοξία βασιλεύς και όχι μόνο έδειξε, αλλά και κατάφερε με το ζήλο του να βαπτιστούν Χριστιανοί όλοι οι Ιουδαίοι της επικράτειάς του!

Επίσης, προσπάθησε τα μέγιστα, να γίνει η επανένωση των Εκκλησιών, δηλαδή να αναγνωρίσει η Δύση το ορθό Δόγμα. Κατάφερε μάλιστα να αποσταλούν πρέσβεις από τον Πάπα Γρηγόριο Θ' και να αρχίσει διάλογος, προεξάρχοντας από τη δική μας πλευρά του τότε Πατριάρχου Γερμανού του νέου. Ο Ιωάννης θα κατάφερε τότε το ευχόμενο, αλλά δυστυχώς οι Δυτικοί δεν θέλησαν στο τέλος να αφαιρέσουν την αντιορθόδοξη προσθήκη από το Σύμβολο της Ορθής Πίστεως, δηλαδή το “και εκ του Υιού εκπορευόμενον”.

Ο Βατάτζης, υπήρξε ο προστάτης και συμπαραστάτης της αγροτικής και αστικής τάξης και επιδίωκε διαρκώς την άνοδο του βιοτικού επιπέδου κυρίως των γεωργών και κτηνοτρόφων, αφού για να τους βοηθήσει έκανε μεγάλη απογραφή (κάτι σαν Εθνικό Κτηματολόγιο) και επίταξε κατόπιν τεμάχια γης από τους μεγαλοκτήμονες και τους αριστοκράτες και τα διένειμε σε όλους τους φτωχούς υπηκόους του, ώστε να ζουν άνετα και ανθρώπινα!!! Στάθηκε αληθινός “πατέρας των Ελλήνων”, πατάσσοντας με κάθε τρόπο την εκμετάλλευση του λαού, νιώθοντας κάθε λεπτό όχι σαν απλός βασιλιάς, αλλά ως ταγμένος από το Θεό να βοηθάει το λαό του και τους αδικομμένους! Έλαβε ακόμη και μέτρα οικονομίας τέτοια, που απαγόρευαν τη σπατάλη του δημοσίου και του ιδιωτικού πλούτου, ενώ ίδρυσε φιλανθρωπικούς και ευκτήριους οίκους, πτωχοκομεία, νοσοκομεία, γηροκομεία, βιβλιοθήκες, έχτισε Ναούς και βοήθησε αποφασιστικά τα Μοναστήρια μας.

Μάλιστα τέτοια ήταν η πολιτική ποιότητά του, που όταν κάποτε συνάντησε το γιο του Θεόδωρο στο κυνήγι να φορά πολυτελή ρούχα, αρνήθηκε να τον χαιρετήσει! Και όταν το παιδί του τον ρώτησε σε τι είχε σφάλει, ο Ιωάννης του απάντησε ότι εκείνα τα μεταξωτά και χρυσούφανα που φορούσε ήταν από το αίμα του λαού του και πως θα έπρεπε να ξέρει ότι κάθε έξοδο, πρέπει να γίνεται για τον λαό.

Ο πλούτος των βασιλέων, έλεγε, ανήκει στο λαό! Η πίστη του στο Θεό ήταν πολύ μεγάλη και τον βοήθησε αποφασιστικά σε κάθε του βήμα, όπως και τότε που χρειάστηκε να μονομαχήσει με τον σκληρό Αζατίνη, Σουλτάνο του Ικονίου, που συχνά πυκνά λεηλατούσε τις πόλεις μας που ήταν κοντά στον ποταμό Μαίανδρο. Άκουσε τότε νοερά θεία φωνή, που του έλεγε: “Ο σταυρωθείς εγήγερται, ο μέγιστος πέπτωκεν, ο καταπεσών και συντριβείς ανώρθωται” και πήρε ευθύς τέτοια δύναμη, ώστε όρμησε και κατανίκησε τον τρομερό Σουλτάνο!

Ποτέ ο Ιωάννης Βατάτζης δεν έβγαζε από το νου του το μεγάλο ποθούμενο, την ανάκτηση της Κωνσταντινούπολεως και την ανασύσταση της Ελληνοχριστιανικής Αυτοκρατορίας. Γι' αυτό εργάστηκε και προς την κατεύθυνση αυτή με όλη τη δύναμη της ψυχής του. Σώφρων, συνετός και προνοητικός στην πολιτική του, αν και είχε εκλέξει ικανότατους στρατηγούς, επιδίωκε την αποφυγή των μαχών. Γνώριζε να μην αναλαμβάνει τίποτε πριν το προπαρασκευάσει κατάλληλα, ενώ είχε βαθιά ευσέβεια και έδειχνε σεβασμό και στον πιο απλοϊκό μοναχό. Ο λαός τον υπεραγαπούσε και η Εκκλησία προσευχόταν με χαρά για αυτόν! Νίκησε τους Λατίνους που κρατούσαν όμως ακόμα σκλαβωμένη την Πόλη και τους επέβαλε τη συνθήκη του 1225, με την οποία κατελάμβανε όλα τα Μικρασιατικά εδάφη, εκτός από αυτά που ήταν κοντά στη

Νικομήδεια και απέναντι από την Κωνσταντινούπολη. Κατασκεύασε κατόπιν ισχυρό στόλο και ελευθέρωσε Λέσβο, Χίο, Σάμο, Ικαρία, Κω και άλλα νησιά του Ελληνικού Αρχιπελάγους, υπολογίζοντας σωστά ότι κουμάντο στο Αιγαίο κάνει όποιος έχει στόλο και άρα οι Λατίνοι χωρίς πολεμικά πλοία και βάσεις, δεν θα κρατούσαν για πολύ ακόμη τη Θεοφύλακτη Πόλη. Έπιασε λοιπόν και τα Στενά της Έλλης (Ελλησποντος) και επιχείρησε τις πρώτες επιθέσεις στα περικόρα της Βασιλίδας, πετυχαίνοντας στα 1225 να απελευθερώσει τη στρατηγικά σημαντική Αδριανούπολη! Ο δρόμος πια για την Πόλη του Κωνσταντίνου ήταν ανοιχτός! Στα ανατολικά προελαύνουν εκείνο τον καιρό οι Μογγόλοι, που νικούν το Σουλτάνο του Ικονίου, ο οποίος αναγκάζεται να ζητήσει συνθήκη με τη Νίκαια, παύοντας προς το παρόν να αποτελεί κίνδυνο, λύνοντας τα χέρια του Βατάτζη, που κατατροπώνει τώρα και τους Βουλγάρους στα 1246 και ελευθερώνει το κομμάτι Αξίος - Έβρος ποταμός, ενώ οι καμπάνες κοντεύουν να σπάσουν από τη χαρά τους όταν ο Ιωάννης Βατάτζης, ο Άγιος Βασιλιάς, μπαίνει με συγκίνηση στην πρωτεύουσα της Μακεδονίας μας, στην Πόλη του Αγίου Δημητρίου, στη Συμβασιλεύουσα Θεσσαλονίκη, τον Δεκέμβριο της ίδιας ευλογημένης χρονιάς!

Όμως, η καλή του σύντροφος, η Ειρήνη Λάσκαρι, κλείνει για πάντα τα μάτια της και κείνος θα κρατήσει για πάντα μέσα του ανεξίτηλη τη γλυκιά μνήμη της. Όμως ξέρει πως ο εαυτός του δεν του ανήκει, αλλά αξίζει να το κάνει κάθε μέρα θυσία για το λαό του και την πατρίδα! Έτσι ο Ιωάννης, έχοντας αναπτύξει μια φιλία με το Γερμανό αυτοκράτορα Φρειδερίκο Β', δέχεται να γίνει ο γάμος του με την κόρη του Φρειδερίκου Κωνσταντία, ως επισφράγιση μιας πανίσχυρης συμμαχίας, που θα τρομάξει την Ευρώπη και ιδίως τους Λατίνους, που πιέζονται τώρα πανταχόθεν.

Αλλά, ενώ ο Ιωάννης Βατάτζης έφτιαξε ένα πανίσχυρο κράτος από τις στάχτες του Βυζαντίου και είχε σφίξει ασφυκτικά τον κλοιό γύρω από την Κωνσταντινούπολη, την οποία κατέλαβε ο διάδοχός του σε λίγα χρόνια μετά, στις 4 Νοεμβρίου του 1254, σε ηλικία 72 ετών, αφήνει την τελευταία πνοή του, επάνω στο δρόμο για το όνειρο, επάνω στο δρόμο για το καθήκον, την Πίστη του Θεού, το Χρέος για την Πατρίδα, την Αγάπη για το λαό. Ως φαίνεται δε εκ των ευρισκομένων στα παλαιά μουσικά χειρόγραφα πολυελέων και δοξολογιών, που φέρουν το όνομά του, ο Ιωάννης υπήρξε και μύστης της εκκλησιαστικής μουσικής. Το γεγονός αυτό βέβαια οφείλεται στη σχέση του με τον Θεόδωρο Λάσκαρι, ο οποίος διακρίθηκε ως θεοτοκαριόγραφος.

Την ημέρα της κοιμήσεώς του 4 Νοεμβρίου η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του και ιδιαίτερα τιμάται στη πατρίδα του, στο βυζαντινό Διδυμότειχο. Δυστυχώς στην Ελλάδα δεν είναι τόσο γνωστός όσο στο Δυτικό επιστημονικό κόσμο που είναι σήμερα αντικείμενο ερευνής!

Ο ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ

Διάβασα στο διαδίκτυο ότι σε διαγωνισμό του ΑΣΕΠ το 2008 τέθηκε το ερώτημα ποιός είναι ο Μαρμαρωμένος Βασιλιάς που μιλά ο θρύλος. Η σωστή απάντηση έγραφαν ότι ήταν: Ο Ιωάννης Βατάτζης.

Μπήκα στο κόπο να το διασταυρώσω, αλλά δεν μπόρεσα. Έτυχε αρχές του 2012, να συναντήσω τη μεγάλη βυζαντινολόγο καθηγήτρια-πρύτανη του πανεπιστημίου της Ευρώπης κα Γλύκατζη-Αρβελέρ που μου δήλωσε άγνοια για τον Βατάτζη, ενώ θεωρούσε κατηγορηματικά ως μαρμαρωμένο Βασιλιά τον Κων/νο Παλαιολόγο. Μάλιστα μου είπε η ως άνω καθηγήτρια ότι ετοιμάζει να εκδώσει μια εργασία για την αυτοκρατορία της Νίκαιας και δεν διαπίστωσε τίποτα για το θέμα μας, αλλά μου είπε να ψάξω μήπως η πληροφορία βγήκε από τους <<παπάδες>>.

Πράγματι η πληροφορία βγαίνει από τις προφητείες πατέρων της Εκκλησίας που μιλάνε για <<Ιωάννη>> που θα κυβερνήσει στην Πόλη, όταν θα επενέλθωμε. Να και η μαρτυρία του πασίγνωστου σήμερα αγίου Γέροντα Εφραίμ (προηγούμενος Ι.Μ.Φιλοθέου Αγ.Ορους) που ζει στην Αριζόνα και έχει ιδρύσει 19 μονές (!) στην Αμερική και στον Καναδά : http://www.youtube.com/watch?v=QyAq5lei_0Y

Και δεν μπορεί να είναι από εκκλησιαστικής άποψης ο Κων/νος Παλαιολόγος <<Μαρμαρωμένος Βασιλιάς>> αφού αναγκάστηκε να παραστεί στη τελευταία **παπική** Θεία Λειτουργία που έγινε στην Αγία Σοφία, προσδοκώντας βοήθεια από το Πάπα!

Και μόνο γι' αυτό το λόγο δεν αναγνωρίζεται άγιος από την Ορθόδοξη Εκκλησία.

Το τίμιο σώμα του ευσεβεστάτου, δίκαιου, γενναίου και ελεήμονος βασιλέα Ιωάννη, ενταφιάστηκε σε ένα Μοναστήρι που είχε κτίσει ο ίδιος και το είχε ονομάσει **Σώσανδρα**, ενώ αργότερα δια θαυμαστής αποκαλύψεως ο ίδιος ο Ιωάννης, ζήτησε να μετακομισθεί το λείψανό του στη Μαγνησία (της Μικράς Ασίας). Όταν όμως πήγαν να ανοίξουν τον τάφο για να εκτελέσουν τη μετακομιδή, μια γλυκιά ευωδία απλώθηκε τριγύρω, σαν να είχε ανθίσει απότομα κήπος αρωματικός! Αλλά δεν ήταν μονάχα αυτό το γεγονός. Ο νεκρός φαινόταν σαν να κάθεται επί βασιλικού θρόνου, χωρίς να έχει καμιά μελανότητα, καμιά δυσωδία, κανένα απολύτως σημείο που να φανέρωνε πως ήταν νεκρός! **ΕΠΤΑ ΧΡΟΝΙΑ ήταν μέσα στον τάφο και το χρώμα του σώματός του ήταν όπως κάθε φυσιολογικού εν ζωή ανθρώπου!** Έμοιαζε πραγματικά **σαν ένας ολοζώντανος, αλλά ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟΣ ΒΑΣΙΛΙΑΣ!** Και μάλιστα και αυτά ακόμη τα ρούχα του επίσης είχαν διατηρηθεί επί επτά χρόνια αδιάφθορα και έμοιαζαν σαν να είχαν μόλις ραφθεί! Γιατί έτσι αντιδοξάζει ο Θεός εκείνους που Τον δοξάζουν στη γη!. Μάλιστα από τότε το τίμιο λείψανο του Αγίου βασιλέως Ιωάννη Δούκα Βατάτζη του Ελεήμονος έδωσε πάμπολλα θαύματα, γιατρούοντας θαυματουργικά Χάριτι Θεού ασθένειες, διώκοντας δαίμονες και θεραπεύοντας ένα σωρό πάθη, με την κατοικούσα εν αυτώ Χάρη του Αγίου Πνεύματος!

ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΜΥΣΤΗΡΙΟ.

Αναφέρεται -όπως σημειώνεται σε ημερολόγιο που εξέδωσε το 2001 η Ιερά Μητρόπολη Διδυμοτείχου, Ορεστιάδος και Σουφλίου- ότι μέχρι το 1992 “η μνήμη του αυτοκράτορα Ιωάννου του Ελεήμονος ετιμάτο κάθε χρόνο στην εκκλησία της Μαγνησίας, την οποία έκτισε ο ίδιος και στην οποία βρήκε την τελευταία ανάπαυσή του, καθώς και στο Νυμφαίον, την αγαπημένη του κατοικία” (Οστρογκόρσκυ). Όμως τι απέγινε ο Ναός εκείνος; **Τι απέγινε το άφθαρτο λείψανο** του “Μαρμαρωμένου Βασιλιά”; Τι σχέση έχει με το “θρύλο” και ποια με τις προφητείες για ανάκτηση της Πόλης, που τόσο και ο ίδιος είχε πασχίσει;

Η μνήμη του Αγίου Ιωάννη Δούκα Βατάτζη του Ελεήμονος, τιμάται και εορτάζεται από την εκκλησία, ιδιαίτερα στο «βυζαντινό» Διδυμότειχο, επάνω στην Εκκλησιά του Χριστού Σωτήρα του κάστρου, όπου και υπάρχει σαν θησαυρός η φορητή εικόνα του Αγίου, δημιουργήμα της λαϊκής τέχνης του 1958, που πάνω της έχει γραμμένο και το Απολυτίκιό του:

“ Τον λαμπρόν Βασιλέα και των πιστών μέγα καύχημα και των νυμφαίων το κλέος, Ιωάννην τιμήσωμεν, εν ύμνοις και ωδαίς πνευματικαίς, την μνήμην επιτελούντες αυτού, συμφώνως ανακράζοντες. Δόξα τω σε Δοξάσαντι, δόξα τω σε στεφανώσαντι, δόξα των ενεργούντι δια σου πάσιν ιάματα”

Τέλος να αναφέρουμε **τό συγκλονιστικό κείμενο, τό οποίο δια φωτίζει τήν έλληνική και ορθόδοξη συνείδηση τών «Ρωμαίων βασιλέων»,** που διασώζει ο άείμνηστος καθηγητής της Ιστορίας Απόστολος Βακαλόπουλος και έχει τίτλο «Του ασιδίου βασιλέως κυρού Ιωάννου του Δούκα προς τον τότε Πάπαν Γρηγόριον Θ'» (1227-1241) και η οποία είναι πολύ χαρακτηριστική για τις ιδέες που επικρατούν στους βασιλείς της Νίκαιας μετά τό 1204. Έντονη είναι ή ελληνολατρία και ή έθνική έλληνική συνείδησή τους, που βαθμιαία ταυτίζεται με τήν Ορθοδοξία. Έδω παρατηρούμε καθαρά πώς γεννιούνται και δρουν οι πολιτικές εκείνες αντίληψεις, που αποβλέπουν στην άπελευθέρωση τών σκλαβωμένων έλληνικών χωρών, και οι όποιες προσαρμοσμένες έπιζούν επί Τουρκοκρατίας μέσα σε νέες συνθήκες. Και τελικά πώς διαμορφώνουν τό περιεχόμενο της λεγόμενης Μεγάλης Ίδέας».

Τό κείμενο ξεκινά με τήν έκπληξη του Ιωάννη Βατάτζη πώς τόλμησε ο Πάπας να του ζητήσει να παύσει να διεκδικεί τήν Κωνσταντινούπολη από τον Φράγκο ήγεμόνα, ο όποιος τήν κατέχει από τό 1204. Γράφει με έλληνική αξιοπρέπεια και διπλωματική ειρωνεία ο Βατάτζης, αφού προσδιορίζει στη αρχή ποιός είναι ο γράφων: «Ιωάννης έν Χριστώ τώ Θεώ πιστός βασιλεύς και αυτοκράτωρ Ρωμαίων ο Δούκας τώ άγιωτάτω πάπα της πρεσβυτέρας Ρώμης Γρηγόριω σωτηρίας και εύχών αίτησιν». Αποδίδουμε στην νεοελληνική ορισμένα από τά κυριώτερα σημεία της έπιστολής: «Εγώ ως βασιλεύς θεωρώ άτοπα τά όσα μου γράφεις και δέν ήθελα να πιστεύσω ότι είναι δικό σου τό γράμμα, αλλά άποτέλεσμα της άπελπισίας κάποιου που βρίσκεται κοντά σου, και ο όποιος έχει τήν ψυχή του γεμάτη **κακότητα και ανθάδεια.** Η αγιότητά σου κοσμεϊται από φρόνηση και διαφέρει από τους πολλούς ως προς τήν σωστή κρίση. Γι' αυτό δυσκολεύθηκα πολύ να πιστεύσω ότι είναι δικό σου τό γράμμα αν και έχει σταλει προς μέ.»

Αξίζει να θαυμάσουμε τήν έλλειψη δουλικότητας του Βατάτζη προς τον Πάπα αν και τήν εποχή εκείνη οι Έλληνες της Νικαίας ήσαν οι αδύναμοι και ο Πάπας ήταν ή υπερδύναμη τηρουμένων τών αναλογιών. Και συνεχίζει ο Ιωάννης Βατάτζης διατρανώνοντας τήν εθνική συνείδησή του: «Γράφεις στο γράμμα σου ότι στο δικό μας γένος των Ελλήνων η σοφία βασιλεύει... οτι, λοιπόν, από τό δικό μας γένος άνθησε ή σοφία και τά αγαθά της και διεδόθησαν στους άλλους λαούς, αυτό είναι αληθινό. Αλλά πώς συμβαίνει να άγνοεις, ή αν δέν τό άγνοεις πώς και τό απεισιώτητες, ότι μαζί με τήν βασιλεύουσα Πόλη και ή βασιλεία σε αυτόν τον κόσμο κληροδοτήθηκε στο δικό μας γένος από τον Μέγα Κωνσταντίνο, ο όποιος έδέχθη τήν κληση από τον Χριστό και κυβέρνησε με σεμνότητα και τιμιότητα; Υπάρχει μήπως κανείς που άγνοει ότι ή κληρονομιά της δικής του διαδοχής (σ.σ. του Μ. Κωνσταντίνου) πέρασε στο δικό μας γένος και εμείς είμαστε οι κληρονόμοι και διάδοχοί του; Απαιτείς να μην άγνοούμε τά προνόμιά σου. Και εμείς έχουμε τήν αντίστοιχη άπαιτηση να δεις και να αναγνωρίσεις τό δικαίό μας όσον άφορα τήν έξουσία μας στο κράτος της Κωνσταντινουπόλεως, τό όποιο αρχίζει από τών χρόνων του Μεγάλου Κωνσταντίνου και έζησε επί χίλια χρόνια ώστε έφθασε μέχρι και τήν δική μας βασιλεία. Οι γενάρχες της βασιλείας μου, από τις οικογένειες τών Δουκών και τών Κομνηνών, για να μην αναφέρω τους άλλους, κατάγονται από έλληνικά γένη. Αυτοί λοιπόν οι όμοεθνείς μου επί πολλούς αιώνες κατείχαν τήν έξουσία στην Κωνσταντινούπολη. Και αυτούς ή Εκκλησία της Ρώμης και οι προϊστάμενοί της τους αποκαλούσαν Αυτοκράτορες Ρωμαίων! Διαβεβαιούμε δε τήν αγιότητά σου και όλους τους Χριστιανούς ότι ουδέποτε θα παύσουμε να αγωνιζόμαστε και να πολεμούμε κατά τών κατακτητών της Κωνσταντινουπόλεως. Θα άσεβούσαμε και προς τους νόμους της

φύσεως και προς τούς θεσμούς τής πατρίδος και προς τούς τάφους τών πατέρων μας και προς τούς ιερούς ναούς του Θεού, εάν δέν αγωνιζόμασταν γι' αυτά μέ όλη μας τήν δύναμη..... Έχουμε μαζί μας τόν δίκαιο Θεό, ό όποιος βοηθεϊ τούς άδικουμένους και άντιτάσσεται στούς άδικούντας.....»

Σ Υ Μ Π Ε Ρ Α Σ Μ Α

Ο Ιωάννης ο Βατάτζης ήταν ο δικαιότερος, και πιό απλός Αυτοκράτορας της Ρωμανίας του κακώς λεγομένου <<Βυζαντίου>>. Η Βασιλεία του υπήρξε ιδιαίτερα επιτυχημένη και η δράση του υμνείται ομόφωνα από όλους τους ιστορικούς, σύγχρονους ή μεταγενέστερους, κάτι εξαιρετικά σπάνιο στην Ιστορία! Υπήρξε πολύ αγαπητός στον λαό του και αρκετά χρόνια μετά το θάνατό του αναγνωρίστηκε ως άγιος με το όνομα *Άγιος Ιωάννης Βατάτζης ο Ελεήμων*. Η μνήμη του ετιμάτο με ιδιαίτερη ευλάβεια από τους μικρασιατικούς πληθυσμούς μέχρι και τις αρχές του 20ου αιώνα.

Το 14ο αιώνα ο επίσκοπος Πελαγονίας Γεώργιος συνέγραψε το Βίον του αγίου Ιωάννου βασιλέως του Ελεήμονος σε μορφή συναξαρίου, ενώ του αποδόθηκαν πολλά θαύματα. Στον επίσκοπο Γεώργιο πιθανόν βασίστηκε και ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης (1749-1809), ο οποίος κατά παραγγελία του μητροπολίτη Εφέσου συνέταξε ακολουθία προς τιμήν του αγίου-αυτοκράτορα.

Ο Ιωάννης ο Βατάτζης ζούσε λιτά και έφτιαχνε το κτήμα μόνος του. Με την απογραφή που έκανε αφείρεσε από τους πλουσίους κάποια κτήματα και τα μοίρασε στο λαό, ώστε κανείς να μην είναι ακτήμων. Απαγόρευσε τη σπατάλη ακόμα και στον ιδιωτικό τομέα! Αυτό που οραματίζετο ο Μαρξισμός μερικούς αιώνες αργότερα το έκανε ο ίδιος πράξη, από τότε, όχι με λόγια και θεωρίες, αλλά με έργα, με το δικό του παράδειγμα, εμπνεόμενος από το ιερό Ευαγγέλιο! Έφτιαξε ένα καταπληκτικό κράτος προνοίας με πάμπολα ιδρύματα. Ο <<πένης βασιλέας>> ανασύστασε και υπερδιπλασίασε το κράτος του. Προσπάθησε με διπλωματία να μην κάνει πολέμους, και ενώ είχε τους καλύτερους στρατηγούς, και μόνο όταν υπήρχε ανάγκη. Τελικά δεν αξιώθηκε να ελευθερώσει τη Πόλη από τους Σταυροφόρους, αλλά ετοίμασε όλο το έργο για τον μετέπειτα διάδοχό του. Η Εκκλησία τον ανέδειξε Άγιο και επειδή οι προφητείες μιλούν για κάποιον Ιωάννη που θα ανακαταλάβει την Πόλη από τους Τούρκους, στον γνωστό θρύλο θέλει αυτόν ως ΜΑΡΜΑΡΩΜΕΝΟ ΒΑΣΙΛΙΑ που θα ξαναζωντανεύσει και θα φέρει την ειρήνη και την δικαιοσύνη στο κόσμο και θα επιβληθεί με ιδιαίτερο θαυματουργικό γεγονός!

